

Brocki, Zygmunt

Historia muzealnictwa morskiego w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/1, 206

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na końcu artykułu Paszkowski zaznacza, że w *Polskim słowniku biograficznym* znajdujemy życiorysy braci Wiktora Czarlińskiego, Emila (1883—1913) i Leona (1835—1918), działaczy narodowych⁴, ale o nim ani śladu.

Rzeczywiście: inż. W. Czarliński jest postacią nie znaną albo otoczoną „zmową milczenia”. Ciekawe jest np., że Bolesław Prus, który w latach 1882—1885 bardzo interesował się „Inżynierią i Budownictwem” (por. *Kroniki*, t. 5—7), nie wymienił ani razu Czarlińskiego. Paszkowski w artykule pisze, że Czarliński propagował m.in. opracowanie polskiego słownika technicznego. Nie wspomina jednak o tym W. Wojtan w historii polskiego słownictwa technicznego⁵. W *Polskim słowniku biograficznym* nie ma biogramu W. Czarlińskiego, choć jest tam (t. 9, ss. 127—128) opracowanie poświęcone inż. Stanisławowi Grzywińskiemu (1839—1880), który w 1880 r. był redaktorem odpowiedzialnym „Inżynierii i Budownictwa”. Zwróćmy też uwagę, że autorem cytowanych wyżej biogramów braci W. Czarlińskiego jest historyk ks. Alfons Miąkowski, doskonały znawca Pomorza, sam zresztą Pomorzanie. Biogramu W. Czarlińskiego jednak redakcji PSB nie dostarczył. Wreszcie: artykuł w nrze 4/1967 „Gospodarki Wodnej” poświęcony 80-leciu pracy współczesnej sieci wodociągów i kanalizacji w Warszawie⁶ wspomina, oprócz Lindleya, czterech inżynierów pracujących w tym czasie co Czarliński w zakresie zaopatrzenia Warszawy w wodę, Czarlińskiego jednak nie wymienia.

Jakie mogły być powody tych przemilczeń? Może warto byłoby przyjrzeć się tej sprawie bliżej.

Zygmunt Brocki

HISTORIA MUZEALNICTWA MORSKIEGO W POLSCE

W tomie 3 „Gdańskiego Rocznika Kulturalnego” za 1966 r. (druk 1967 r.) ukazało się obszerne opracowanie Przemysława Smolarka, dyrektora Muzeum Morskiego w Gdańsku, *Rozwój i perspektywy muzealnictwa morskiego w Polsce*. Rozwój ten autor przedstawił na szerszym tle europejskim, w rozdziale *Początki muzealnictwa morskiego w Europie i zasadnicze typy współczesnych muzeów morskich*. Treść tego rozdziału, i następnego, *Zarys rozwoju muzealnictwa morskiego w Polsce*, mniej więcej się pokrywa z treścią referatu wygłoszonego przez autora na konferencji poświęconej problematyce muzealnictwa morskiego w Polsce, odbytej w listopadzie 1965 r.¹ W trzecim rozdziale artykułu w „Gdańskim Roczniku Kulturalnym” P. Smolarek obszernie zrelacjonował przebieg tej konferencji.

O problematyce morskiej w działalności Muzeum Pomorza Zachodniego w Szczecinie pisał w nrze 6/1966 „Przeglądu Zachodniopomorskiego” dyrektor tego Muzeum, Władysław Filipowiak.

Z. Br.

⁴ *Polski słownik biograficzny*, t. 4, Kraków 1938, ss. 197—199. Dodajmy, że jest tutaj również biogram jeszcze jednego członka tej rodziny, Leona Czarlińskiego (1860—1929), również inżyniera, przemysłowca działającego na Pomorzu i, przede wszystkim, w Wielkopolsce.

⁵ W. Wojtan, *Historia i bibliografia słownictwa technicznego polskiego od czasów najdawniejszych do końca 1933 r.* Lwów 1936. Na s. 6 Wojtan pisze tylko, że od 1879 r. przez kilka lat Komisja Słownikowa Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie ogłaszała *Materiały do słownika technicznego* w dodatku do „Dźwigni”, później do „Czasopisma Technicznego”, a także w czasopiśmie „Inżynieria i Budownictwo”. (W części bibliograficznej, w poz. 32, Wojtan rejestruje te *Materiały* z adnotacją, że ich częściowy przedruk znajduje się w rocznikach 1881—1883 „Inżynierii i Budownictwa”).

⁶ Notatkę o tym artykule zob. w nrze 3/1967 „Kwartalnika”, s. 649.

¹ O konferencji tej pisał „Kwartalnik” w nrze 1—2/1966, s. 185—187. Por. też notatkę o wydawnictwie *Muzealnictwo morskie w Polsce*, „Kwartalnik”, nr 2/1967, s. 433.